

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
ĮVAIROVĖ IR ĮTRAUKTIS: IŠŠŪKIAI IR SPRENDIMAI	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojanti: doc. dr. Ilona Michailovič Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Baudžiamosios justicijos katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 411 kab., tel. (370 5) 2366167, el. paštas: bjkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis (individualiųjų studijų)

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Mišri	3 (rudens) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: gebėjimas skaityti anglų kalba bent B2 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	14	119

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko tikslas yra: - suteikti sisteminių žinių apie pagrindinių pažeidžiamų grupių ir mažumų teisių užtikrinimo teisinio reguliavimo pagrindus ir su jų užtikrinimu susijusius probleminius aspektus – tiek Lietuvos, tiek tarptautinės teisės požiūriu; - ugdyti studentų gebėjimą savarankiškai atpažinti, analizuoti ir vertinti galimus atitinkamų asmenų grupių teisių pažeidimus realiaame gyvenime; - ugdyti atsakingus ir sąmoningus valstybės piliečius, suvokiančius atitinkamų asmenų grupių įtraukties poreikį, siekiant žmogaus teisių užtikrinimo.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supras atitinkamų asmenų grupių teisinės apsaugos susiformavimą ir šiuolaikines tendencijas bei jų turinį konkrečiose situacijose, jį vertindami nacionalinės ir tarptautinės teisės kontekste	Paskaitos (probleminis dėstymas), savarankiškas darbas (literatūros studijos ir analizė).	Egzaminas raštu, pristatymas
Žinos pagrindines su įvairove ir įtrauktimi susijusias teises sąvokas, gebės jas paaiškinti, siedami su aktuali Lietuvos ir tarptautinio teisinio reguliavimo turiniu bei poveikiu atitinkamų asmenų teisiniam statusui		Egzaminas raštu, pristatymas
Gebės atpažinti atitinkamų asmenų grupių apsaugos problematiką keliančias praktines situacijas, jas analizuoti bei kritiškai įvertinti asmens teisinės apsaugos ir vertybiniu požiūriu		Pristatymas
Suvoks atitinkamų asmenų grupių įtraukties poreikį kaip objektyvios tikrovės padiktuotą būtinybę, siekdamas žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo	Savarankiškas darbas (literatūros studijos ir analizė).	Egzaminas raštu, pristatymas
Gebės sklandžiai, argumentuotai ir logiškai reikšti savo nuomonę bei pristatyti poziciją, komunikuoti profesinėje bei viešojoje erdvėje pagarbos įvairovei ir pažeidžiamų asmenų įtraukties poreikio klausimais, pasiremdami aktualiausiais teisės aktais		

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos*	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas: pagrindinės sąvokos ir istorinis pagarbos įvairovei formavimosi kontekstas.	2						2	16	Literatūros studijos ir analizė.
2. Moterų žmogaus teisių apibrėžtis ir probleminiai aspektai: lyčių lygybė, reprodukcinė sveikata, smurtas lyties pagrindu, prekyba žmonėmis ir kt.	(2)						2	18	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymo rengimas.
3. LGBTI+ asmenų teisių apsauga – pagrindinės sąvokos ir probleminiai aspektai: valstybės toleruojama homofobija, teisė į lytinės tapatybės pripažinimą, tos pačios lyties asmenų šeimų teisinė apsauga ir kt.	(2)						2	18	Literatūros studijos ir analizė. Situacijų analizė. Pristatymo rengimas.
4. Žmonės su negalia – socialiniai ir teisiniai konstruktai bei probleminiai aspektai: medikalizacija, institucionalizacija, teisinis neveiknumas ir kt.		2					2	18	Literatūros studijos ir analizė. Situacijų analizė. Pristatymo rengimas.
5. Rasės, tautybės ir religijos aspektai – rasizmas, ksenofobija, tautinės ir religinės mažumos: stereotipai, asmenvardžių rašybos, netradicinių religinių bendruomenių pripažinimas.	(2)						2	16	Literatūros studijos ir analizė. Pristatymo rengimas.
6. Pabėgėliai, prieglobsčio prašytojai, migrantai– kategorijų atribojimas, teisinė apsauga ir probleminiai aspektai: negražinimo principas, išstūmimas, išsiuntimas, migrantų instrumentalizavimas, kt.	(2)						2	15	Literatūros studijos ir analizė. Situacijų analizė. Pristatymo rengimas.
7. Įvairovės apsauga ir jos ribos – teisių konkurencija, piktnaudžiavimas jomis ir teisių užtikrinimas krizių akivaizdoje. Įvairovės teisinės ir teisminės gynybos mechanizmai ir jų (ne)efektyvumas.		2					2	18	Literatūros studijos ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas. Pristatymo rengimas.
Iš viso	10	4					14	119	

* Jeigu paskaitų valandos nurodomos skliaustuose, užsiėmimai vykdomi nuotoliniu asinchroniniu būdu – studentams paprastai pateikiami iš anksto paruošti paskaitų garso/ vaizdo įrašai arba specialiai susisteminta vientisa rašytinė mokymosi medžiaga.

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Individualus arba grupinis pristatymas	40	Paskaitos metu	Semestro metu rengiamas individualus arba grupinis (2-3 studentų) darbas, atliekant pasirinktos problemos analizę; darbo pristatymas grupei, atsakymai į klausimus. Vertinama darbo idėjos įgyvendinimas, struktūros aiškumas, loginės sąsajos, originalumas, gebėjimas konstruktyviai diskutuoti, pagrįsti ir dalykiniai atsakymai į auditorijos klausimus. - Darbo struktūra ir apimtis: darbo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, kur pristatoma tema, tikslai, uždaviniai, metodai; dėstomoji dalis, kur pateikiama tyrimo medžiaga, teismų sprendimų analizė), 1 balas; - Analizė ir išvados: analizė išsami, išvados pagrįstos, formuluojamos remiantis tyrimo medžiaga (2 balai); jei analizė nėra išsami, išvados ne

			visada pagrįstos, skiriamas 1 balas, už paviršutinišką analizę balai neskiriami; Mokslinis stilius ir tyrimo kultūra: tinkamai naudojamosi šaltiniai (1 balas). Įvertinimas nepateikus pristatymo – 0 balų. Pristatymas yra privalomas, už jį neatsiskaičius neleidžiama laikyti egzamino.
Egzaminas raštu	60	Egzaminų laikymo laikotarpiu	Atsakymai raštu į du atviro tipo klausimus. Vieno klausimo vertė 5 balai. Atsakymai turi būti argumentuoti bei parodyti gebėjimą mąstyti apie iškeltas problemas. Maksimalus įvertinimas – 10 balų. Gautas balas padauginamas iš 0,6 ir pridedamas prie balų, gautų už aktyvų dalyvavimą seminaruose ir grupinį pristatymą. Vertinant atsakymus atsižvelgiama į tai, kaip studentas išmano teorinius ir praktinius studijų dalyko temų aspektus. Laikyti egzaminą galima tik atsiskaičius už tarpinį atsiskaitymą.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Macioce, F.	2022	The Politics of Vulnerable Groups: Implications for Philosophy, Law, and Political Theory		https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-031-07547-6
Davy, U.; Flüchter, A.	2022	Imagining Unequals, Imagining Equals: Concepts of Equality in History and Law		https://pub.uni-bielefeld.de/download/2958807/2961701/Imagining%20Unequals.pdf
Pūraitė-Andrikienė, D.	2026	The Constitutional Concept of the Family in the Light of Assisted Reproduction. The Case Law of the Lithuanian Constitutional Court in a Comparative European Context		Przegląd Prawa Konstytucyjnego, DOI: 10.15804/ppk.2026.02.03
Žvinklienė, A., Kublickienė, L., Šėporaitytė-Vismantė, D., Janušauskienė, D.	2018	Patikėję demokratija: gyventojų nuostatos ir socialinė patirtis lygių galimybių užtikrinimo srityje. Mokslo studija		Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras. https://vb.lcss.lt/object/elaba:33539349/index.html
Aurių kolektyvas/ Edited by Limantė, A. and Pūraitė-Andrikienė, D.	2022	Legal Protection of Vulnerable Groups in Lithuania, Latvia, Estonia and Poland. Trends and Perspectives		Cham: Springer Cham https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-06998-7
Papildoma literatūra				
Deborah T. Meem, Michelle A. Gibson, Jonathan F. Alexander	2010	Finding out: an introduction to LGBT studies		Los Angeles: Sage.
Kačerginaitė, K.; Biekša, L.	2021	Neapykantos kurstymo kvalifikavimas tarptautinėje ir nacionalinėje praktikoje. <i>Jurisprudencija</i>	28(2)	https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/7018
Janušauskienė, D.	2018	„Šito chaoso mums nereikia”: Lietuvos gyventojų požiūris į pabėgėlius. <i>Filosofija, Sociologija</i>	29 (4)	https://etalpykla.lituanistika.lt/fe-dora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2018~1568869995879/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
Degutis, A.	2006	Atskirtis, įtrauktis ir ksenofilijos baigtis, <i>Atėnė</i>	1	https://www.ikti.lt/uploads/Leidiniai/Athena/Athena%20filosofij

				os%20studijos%20nr.%201.%202006/I-10.pdf
Limantė, A.	2019	Stiprėjantis tos pačios lyties asmenų šeiminių santykių teisinis pripažinimas Europoje . <i>Teisės problemos</i>	97, 1	https://teise.org/wp-content/uploads/2019/07/Limante_2019_1.pdf
Birmontienė, T.	2006	Moterų teisių raida Lietuvoje: konstitucinis pripažinimas, politinio lygiateisiškumo siekis. <i>Jurisprudencija</i>	12 (90)	https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/2783
Michailovič, I.; Justickaja, S.; Vaičiūnienė, R.; Kalpokas, V.; Visockas, E.	2019	Veiksmingo policijos ir kitų suinteresuotų institucijų bendradarbiavimo link: smurto artimoje aplinkoje atpažinimo, pagalbos ir prevencijos modelis		https://teise.org/wp-content/uploads/2019/09/POSiB.pdf
Stripeikienė, J.	2017	Vaiko teisė į pagarbą. <i>Jurisprudencija</i>	t. 24 Nr. 2	DOI: 10.13165/JUR-17-24-2-05
Michailovič, I.	2018	Įkylus persekiojimas ir jo aukos. <i>Informacijos mokslai</i>	t. 82	https://www.zurnalai.vu.lt/IM/article/view/12288/10853
Jasinskaitė, B.; Ubavičiūtė, M.	2021	Vaiko atvaizdo naudojimas reklamai socialiniuose tinkluose	Teisės mokslo pavasaris 2021	https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/article/view/24921/24198
Limantė, A.	2019	1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų 12 straipsnio taikymas Lietuvos teismų praktikoje. <i>Teisė</i>	t. 110	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/12518
Katuoka S., et al.	2013	Tautinių mažumų apsauga: tarptautinės teisės aspektai. <i>Mokslo studija</i>		https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/16888/9789955195498.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Ališauskienė, M.; Schröder, I. W.	2014	Nematomų sienų apsuptyje: religinių mažumų socialinės atskirties raiška šiuolaikinėje Lietuvoje. <i>Kultūra ir visuomenė : socialinių tyrimų žurnalas</i>	nr. 5(3)	https://portalcris.vdu.lt/server/api/core/bitstreams/9611c9b2-8051-4208-93bb-95558ce12a05/content
Genienė, R.	2020	Decovidacija = deinstitucionalizacija. Savarankiškas gyvenimas ir įtrauktis į bendruomenę. <i>Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika</i>	t. 21	https://www.zurnalai.vu.lt/STEP/article/view/17723/18808
Ruškus, J.	2014	Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija keičia pasaulį, <i>Socialinis darbas. Patirtis ir metodai</i>	13(1)	https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/132bf716-3f6d-484c-a148-78e729084b2d/details
Isokaitė, I.	2015	Ekonominio nuosmukio poveikis neapykantos veikų tendencijoms. <i>Teisė</i>	t. 94	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/7357/5355